

Světlem šumavské přírody

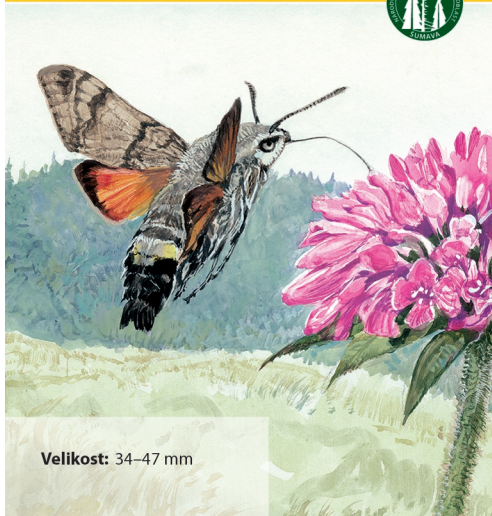
Velikost: 13–18 cm
Silně ohrožený druh

Ještěrka živorodá

Zootoca vivipara
Die Waldteichse / Viviparous Lizard

Světlem šumavské přírody

Velikost: 34–47 mm

Dlouhozobka svízelová

Macroglossum stellatarum
Taubenschwänzchen / Humming-bird Hawk-moth

Světlem šumavské přírody

Velikost: 45–50 mm

Babočka kopřivová

Aglais urticae
Kleiner Fuchs / Small Tortoiseshell

Světlem šumavské přírody

Velikost: 10,5–14,5 mm

Svižník polní

Cicindela campestris
Feld-Sandläuferkäfer / Green Tiger Beetle

Světlem šumavské přírody

Velikost: 230–250 cm
Hmotnost: 275–375 kg
Silně ohrožený druh

Los evropský

Alces alces
Elch / Eurasian Elk

Světlem šumavské přírody

Velikost: 22–25 cm
Hmotnost: 130–210 g
Silně ohrožený druh

Chřástal polní

Crex crex
Wachtelkönig / Corn Crane

Světlem šumavské přírody

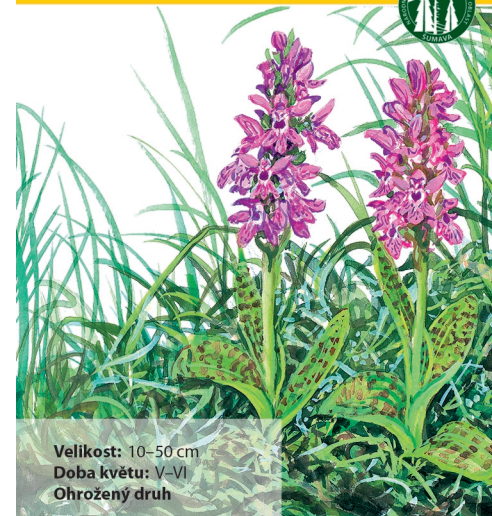
Velikost: 20–60 cm
Doba květu: VI–VIII
Ohrožený druh

Prha arnika

Arnica montana
Arnika / Mountain Arnica

Světlem šumavské přírody

Velikost: 10–50 cm
Doba květu: V–VI
Ohrožený druh

Prstnatec májový

Dactylorhiza majalis
Breitblättriges Knabenkraut / Western marsh orchid

Název: Svízník polní**Třída:** hmyz **Řád:** brouci **Čeled:** střevlíkovití**Mládata:** Larvy svízníků žijí v chodbičkách v zemi o velikosti 1 cm v průměru a až 40 cm hlubokých, jež si sami vyhrabávají. Živí se jako dospělí draví brouci. Vrchol otvoru larva uzavře svým krčným štítem a hlavou a číhá tak na svou kořist. Přitom z trychtýřovitého vrcholku otvoru ční její velké špičaté čelisti, kterými kořist chytí a vysaje.**Potrava:** Svízník se živí mravenci, pavouky a malým hmyzem, jehož tělní krunýř svými špičatými kusadly bez námahy prorazí a kořist následně vysaje. Pro svůj lov upřednostňuje otevřené volné plochy, jako např. písčité nebo jílovité cesty nebo nesouvislé osluněné náspy, na nichž nemá žádné těžkosti s přistáváním nebo vzletem. Na takovýchto lokalitách se pak brouk vyskytuje mnohdy i ve větším počtu.**Popis:** Je to hedvábně světle zelený, vzácněji modrý brouk. Na každé krovce má výraznou běložlutou, měděně obroubenou skvrnu ve středu a několik drobných skvrn po obvodu. Dobře vyvinuté, velké oči a štíhlé dlouhé nohy předurčují tyto brouky jako lovce. Mohou velmi hbitě běhat a poté opět bez hnutí setrvat v klidu. Přibližovat se mohou také prudkým vzletem, přeletět na krátkou vzdálenost a poté opět nehnutě vyčkat na svoji kořist.**Ilustrace:** Pavel Procházka**Název:** Prstnatec májový**Třída:** jednoděložné **Řád:** chřestotvaré**Čeled:** vstavačovité**Biotope:** Roste na vlhkých bažinatých loukách, s různým půdním podkladem**Rozšíření:** Roztroušeně na celé Šumavě.**Popis:** Prstnatec májový je nápadná, divoce rostoucí orchidej, která vyhledává živinami bohatší mokré louky a luční bažiny. Najdeme ji však i na rašelinných loukách. Oproti ostatním orchidejím jsou listy hodně dužnaté a výrazně zelené. Jsou podlouhle vejčité, tmavě skvrnitě nebo bez skvrn. Klas květenství až s 50 květy je válcovitý, hustý s vejčitě kopinatými listeny. Květy mají nachovou barvu s tmavě nachovou kresbou na tupě trojločném pysku. Prstnatec májový kvete v květnu a v červnu, plodem jsou zelené tobolky, které obsahují velké množství semen.**Ilustrace:** Pavel Procházka**Název:** Babočka kopřivová**Třída:** hmyz **Řád:** motýli **Čeled:** babočkovití**Mládata:** Babočky vytvářejí dvě generace, které se překrývají a žijí prakticky po celý rok. Samice kladou shluky tmavě zelených soudečkovitých vajíček na spodní stranu listů kopřivy dvoudomé. Housenky jsou černohnědé se žlutým podélným pruhem. Zpočátku žijí pospolitě v hnízdech, čímž jsou dobře chráněny a mohou se vyvíjet i při nižších teplotách např. v horách. Později housenky žijí samotářsky. Stadium kukly trvá krátce. Přezimují dospělci, kteří se na jaře páří a dávají základ první generaci.**Potrava:** Dospělí motýli sají nektar z květů různých rostlin dostupných v místě výskytu.**Popis:** Babočky mají nápadně oranžovo-červená křídla a tmavé tělo. Na předním páru křídel jsou u horního okraje na každé straně tři velké černé skvrny na žlutém podkladu. V poli křídel jsou pak další tři menší okrouhlé skvrny. Dolní okraje lemují řada modrých skvrn ve tvaru měsíčků na černém pozadí. Mezi poslední černou skvrnou a špičkou předního křídla je výrazná bílá skvrna. Samci jsou menší než samice a mají štíhlejší křídla. U nás jsou všude hojní, především ve vyšších polohách. Žijí samotářsky, vyskytují se na loukách i v lesích, zahradách, parcích i na březích řek a potoků. Přirozené úkryty nacházejí v jeskyních, v dutinách nebo v kůře stromů. V zimě se často ukrývají ve sklepích či na půdách venkovských domů.**Ilustrace:** Pavel Procházka**Název:** Prha arnika**Třída:** vyšší dvouděložné **Řád:** hvězdnicotvaré**Čeled:** hvězdnicovité**Biotope:** Roste na chudých, kyselých loukách a pastvinách, sušších rašelinových půdách i na lesních světlinách. Vyžaduje středně bohaté, málo provzdušněné a kyselé půdy.**Rozšíření:** Je poměrně hojná na vhodných biotopech české, bavorské i rakouské strany Šumavy.**Popis:** Nápadná žlutě kvetoucí rostlina hlavně na nízkých horských smilkových trávnících (nazvaných podle převládající trávy smilky tuhé) a vřesovištích, které jsou typické pro vyšší polohy šumavských plání. Najdeme ji však i v nižších polohách Šumavy a někdy i na sušších rašelinných loukách nebo sušších částech rašeliníšť. Tato vytrvalá rostlina s plazivým oddenkem a přímou, nahoře chudě větvenou lodyhou, kvete od června do srpna. Listy jsou vstřícné, jednoduché, celokrajné. Přízemní listy jsou uspořádané do růžice. Květní úbory jsou jednotlivé, oranžově žluté. I mimo období květu ji lze celkem dobře poznat podle tmavě zelených na omak plstnatých chlupatých listů obvykle zčásti přitisklých k zemi. Jde o jednu z neznámějších léčivých bylin.**Ilustrace:** Pavel Procházka**Název:** Dlouhozobka svízelová**Třída:** hmyz **Řád:** motýli **Čeled:** lišajovití**Mládata:** Samičky kladou světle zelená vajíčka jednotlivě na hostitelské rostliny během sání nektaru. Zelené housenky se z vajíček líhnou přibližně za 6–8 dní. Housenky se vyskytují od června do srpna. Na bocích je nesouvislá světle žlutá čára a na hřbetě bílá souvislá čára. Když housenka dosáhne v posledním instaru velikosti 40–45 mm, změní před kuklením barvu na světle hnědou a vytvoří si kokon, kde se zakuklí. Motýli se líhnou v odpoledních hodinách a ihned po napnutí křídel odlétají.**Potrava:** Dospělci se živí nektarem květů v zahradách, parcích a výslunných loukách s dostatkem květů. Často sají na hvozdíku, floxech, mydlíci, chrpě, bodláčích a kakostu. Housenky se živí hlavně na svízele, ptačinci nebo vrbovce.**Popis:** Dlouhozobka patří k významným migrantům. Přilétá v květnu z jižní Evropy. Druhá generace se líhne v srpnu a motýly tak u nás můžeme zastihnout ještě i v září. Základní zbarvení předních křídel je šedé nebo hnědošedé a jsou přepásána několika tmavými klikatými příčkami. Mezi dvěma výraznějšími příčkami je viditelná tmavá tečka. Zadní křídla jsou rezavě zbarvená. Dlouhozobka má černobílý zadeček, vypadající jako malíčké ocasní peří. Je zajímavá svým stylem letu. Vypadá totiž jako velmi malý kolibřík. Za letu stojí vlastně na místě a dlouhými osákem pije květní nektar.**Ilustrace:** Pavel Procházka**Název:** Chřástal polní**Třída:** ptáci **Řád:** krátkokřídlí **Čeled:** chřástalovití**Mládata:** Hnízdí na vlhkých loukách, ale také na loukách s vysokým porostem a pastvinách. Hnízdo je na zemi. O snůšku, která čítá 9–11 zelenavých, tmavě skvrnitých vajec, se stará samice. Inkubační doba trvá 16–19 dnů. Mládata opouští hnízdo krátce po vylihnutí a již po 3–4 dnech se krmí sama.**Potrava:** Přebíhá živočišná složka, tvořená hlavně hmyzem, ale i červy, měkkýši a pavoukovci. Rostlinnou složku, zastoupenou zvláště na podzim, tvoří semena a zelené části rostlin.**Popis:** Štíhlý pták, menší než koroptev. Celkové zbarvení je šedavě žlutohnědé, svrchu černě skvrnitě, s kaštanově hnědými křídly a boky, které jsou navíc světle příčně prouzkované. Typickým znakem je modrošedý oční proužek a šedá barva hrudi (u samice méně nápadná). Chřástal žije skrytě, spatřit se dá spíše výjimečně, ale nápadný je zvláště za soumraku a v noci. Jeho hlasový projev připomíná brnkání na hřeběn – vytrvale opakovaně rrép- rrép. Je to tažný pták, k nám přilétá každoročně v květnu a odlétá od září do října.**Ilustrace:** Pavel Procházka**Název:** Ještěrka živorodá**Třída:** plazi **Řád:** šupinatí **Čeled:** ještěrkovití**Délka života:** 16–20 let.**Mládata:** Páření probíhá v období dubna a května a mládata se rodí v září. Jsou většinou bronzově hnědá, ocas je tmavý, skoro černý. Vejcorodí jedinci se na našem území pravděpodobně nevyskytují.**Potrava:** Potravou ještěrky živorodé jsou drobní bezobratlí, především druhy s měkkým tělem, jako jsou dvoukřídli, housenky motýlů, plži, žížaly, ale i střevlíci a další.**Popis:** Ještěrka živorodá je menším druhem ještěrky. Hlava je malá, výrazně zaoblená s mohutným krkem a protáhlým čenichem. Ocas je silný, válcovitý, nohy krátké a relativně slabé. Zbarvení je velmi proměnlivé. Převažují odstíny od žlutohnědé přes světle červeno-hnědou až po černohnědou. Středem hřbetu se obvykle táhne tmavý proužek. Boky jsou světlejší než hřbet, někdy s jemnými tmavými skvrnkami. Břicho je bělavé až nažloutlé, či jemně naběhlé do oranžova. Obývá vlhčí a chladnější oblasti zejména v lesních biotopech a na horách. Zimuje v podzemních úkrytech od října do března. Aktivita druhu začíná již brzy z jara, a proto je možné tento druh potkat i na sněhu. Jelikož se druh vyskytuje v oblasti pramenišť, bylo již prokázáno, že je schopný se pohybovat jak ve vodě, tak pod její hladinou.**Ilustrace:** Pavel Procházka**Název:** Los evropský**Třída:** savci **Řád:** sudokopytníci **Čeled:** jelenovití**Délka života:** až 20 let**Mládata:** Říje probíhá od srpna do října, obvykle v září. Doba březosti je okolo 36 týdnů, samice rodí 1 až 3 mládata, která kojí asi 4 měsíce. Dospělosti dosahují losi ve 2,5 letech.**Potrava:** Živí se listy, výhonky, větvičkami, pupeny a kůrou bříz, vrb a jeřábů, vodními a bažinnými rostlinami.**Popis:** Los je náš největší savec, má šedohnědou až černou srst, na krku mu vyrůstá hřívá. Velká protáhlá hlava je zakončena silným přečhívajícím horním pyskem. Losi jsou dobře vybaveni pro pohyb v měkké půdě. Jejich nohy mají velkou našlapovací plochu s roztažitelnými spárky. Jsou rychlí, dobře plavou. Parožil losího býka tvarem připomíná lopaty. V létě se losi zdržují ve vlhkých biotopech s bohatými porosty u okolí vody. V zimě dávají přednost sušším stanovištím. Samci žijí osaměle, samice s mláďaty v malých skupinách. Na Šumavě žije malá skupinka na pravém břehu Lipna.**Ilustrace:** Pavel Procházka